

۱۷۵۹۷۹۵

سینمای مستند و باستان‌شناسی

مجموعه مقالات نخستین گردهمایی بین‌المللی سینمای مستند

و باستان‌شناسی ایران

www.kendap.ir

سرشناسه : همایش بین‌المللی سینمای مستند و باستان‌شناسی (نخستین: ۱۳۹۴: تهران)

عنوان و نام پدیدآور : سینمای مستند و باستان‌شناسی: مجموعه مقالات نخستین گردهمایی بین‌المللی سینمای مستند و باستان‌شناسی ایران / گردآوری و تنظیم علیرضا قاسم‌خان

مشخصات نشر : تهران، رونق، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۲۴۶ ص.؛ ۱۶/۵ × ۲۳/۵ س.م.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۴۷-۸-۳

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

یادداشت : مجموعه مقالات نخستین گردهمایی بین‌المللی سینمای مستند و باستان‌شناسی ایران.

موضوع : سینمای مستند - تاریخ و نقد

موضوع : سینمای تجربی - تاریخ و نقد

شناسه افزوده : قاسم‌خان، علیرضا، ۱۳۴۲ - گردآورنده

رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۴/۵۷۶ م ۵/۹/۱۹۹۵ PN

رده‌بندی دیویی : ۷۰/۱۸

شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۸۲۵۱۲

سینمای مستند و باستان‌شناسی

مجموعه مقالات نخستین گردهمایی بین‌المللی سینمای مستند و باستان‌شناسی ایران

گردآوری و تنظیم: علیرضا قاسم‌خان

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۲۰۰

خدمات چاپ و صحافی: لیتوگرافی ۱۲۸

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: 978-600-94747-8-3 ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۷۴۷-۸-۳

آدرس: سهروردی شمالی، میدان شهید قندی، روبروی مرکز تجاری اندیشه جنب بانک مسکن پلاک ۱۵

مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی تلفن: ۸۸۵۱۱۴۶۶

www.defc.ir www.cinematajrobi.ir

فهرست

۷	سخن آغاز
۹	باستان‌شناسی هستی‌شناختی (اصلائی، محمدرضا)
۲۹	فیلم باستان‌شناسی چیست؟ معنایی از گذشته یا معنادار ... (همای نژاد، محمد)
۱۰۱	نقش سینمای مستند در معرفی و شناخت باستان‌شناسان (سجادی، عیدمنصور)
۱۱۳	بررسی روزآمد کاربرد رسانه‌های ... (شهیدی همدانی، حسام‌الدین)
۱۲۳	باستان‌شناسی سینمای مستند (ضابطی جهرمی، احمد)
۱۴۳	واژگان سینمای مستند باستان‌شناسی (قاسم‌خان، علیرضا)
۱۵۵	مستند باستان‌شناسی و تاثیر آن بر هویت ملی (مجنتی سلطانی - فخرالدین محمدیان)
۱۷۷	شیوه‌های روایت در مستندهای باستان‌شناسی (مظاهری‌پور، پژمان)
۱۸۹	آسیب‌شناسی پژوهش در سینمای مستند باستان‌شناسی ایران (ملکراده، مهرداد)
۱۹۵	ایران‌شناسی باستان‌شناختی در سینمای مستند ایران (موسی زادگان، مسیح)
۲۳۳	تماشاگر بالغ؟ مقایسه‌ای میان مستندهای باستان‌شناسی ... (هلونگ، باربارا)

سخن آغاز

سرزمین ایران با وسعت فراوان و تاریخ چند هزارساله‌اش همیشه مورد توجه تاریخ‌نگاران و باستان‌شناسان بوده و آثار تاریخی و باستانی موجود در مناطق مختلف ایران زمینه مساعدی را برای فعالیت باستان‌شناسان ایرانی و خارجی فراهم آورده است. از سوی دیگر، در سال ۱۹۰۰ میلادی (۱۲۷۹ شمسی) سینما وارد ایران شد و از همان سال‌های اول و با اندکی اغماض تصاویری از ایران تهیه شده که اکنون ارزش‌های فرهنگی بسیاری دارد. با پیشرفت صنعت سینما در ایران و راه‌اندازی شبکه‌های تلویزیونی، کم‌کم توجه فیلم‌سازان ایرانی به موضوعات فرهنگی و تاریخی جلب شد به طوری که از اوایل دهه ۱۳۴۰ ه.ش فیلم‌های بسیاری از کار باستان‌شناسان ایرانی و خارجی تهیه شد.

این فیلم‌ها که اکنون در آرشیو وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رادیو تلویزیون جمهوری اسلامی ایران نگهداری می‌شود، استاد بالارزشی از تاریخ ایران است. پس از انقلاب اسلامی، فیلم‌سازی درباره آثار باستانی و فعالیت‌های باستان‌شناسان به موازات توجه به فرهنگ گذشته ایران قبل از اسلام مورد توجه بیشتری قرار گرفت؛ این حرکت شتابان البته معطوف به وجود جوانان فیلم‌ساز و از سوی دیگر گسترش تکنولوژی دیجیتال بود که خود تأثیر بسیاری بر این نوع فیلم‌سازی گذاشت. زیرا که فعالیت‌های باستان‌شناسی در ایران عمدتاً در مناطق سخت و ناهموار جغرافیایی انجام می‌شود و نیازمند آن است که فیلم‌سازان بتوانند روزهای بسیاری با گروه باستان‌شناسی همراه باشند.

مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی با همکاری موزه ملی ایران برای ایجاد همکاری بیشتر و شناخت مسائل مربوط به این دو حوزه، نخستین گردهمایی بین‌المللی سینمای مستند و باستان‌شناسی را در دی‌ماه ۱۳۹۳ در تهران برگزار کرد. در این گردهمایی ۳ روزه نزدیک به ۲۰ فیلم از سینمای مستند ایران و چند فیلم خارجی دربارهٔ باستان‌شناسی ایران به نمایش درآمد و همراه با آن سخنرانی‌هایی نیز دربارهٔ پیوندهای سینمای مستند ایران و باستان‌شناسی ارائه شد. مقالات پیش‌رو آراء صاحب‌نظرانی است که برای یافتن زبانی مشترک میان باستان‌شناسی و سینمای مستند به رشته تحریر درآمده است. بدین منظور «نخستین همایش بین‌المللی سینمای مستند و باستان‌شناسی ایران» اولین گام در نزدیک‌تر شدن دو حوزه به ظاهر متفاوت باستان‌شناسی و سینمای مستند است و امید که در سال‌های آتی شاهد ادامهٔ این حرکت فرهنگی باشیم. بر خود وظیفه می‌دانم از همهٔ اندیشمندان و محققانی که مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی در این راه همراهی کردند، تشکر و قدردانی نمایم.

علیرضا قاسم‌خان

معاون تحقیقات و پژوهش ۱۳۹۴